

Pytania do lekarza pedodonta

Dr Małgorzata Turno-Kornafel

Kim jest lekarz pedodonta? I dlaczego powinniśmy do niego pójść z dzieckiem?

Pedodonta to lekarz stomatolog specjalizujący się w leczeniu niemowląt oraz dzieci, który posiada szeroką wiedzę nie tylko na temat stomatologii dziecięcej, ale także z dziedziny psychologii czy pediatrii. W swojej pracy ściśle współpracuje z lekarzami innych specjalności. Powinien być cierpliwy empatyczny, posiadać umiejętność szybkiego nawiązywania kontaktu z maluchami. Do jego głównych zadań, oprócz leczenia zębów, należy „oswojenie” dziecka z gabinetem stomatologicznym, aby wizyty u dentysty nie wywoływały niepokoju u najmłodszych pacjentów.

Kiedy powinna się odbyć pierwsza wizyta z dzieckiem u dentysty, pierwsza wizyta u dentysty z niemowlakiem?

Pierwsza wizyta dziecka w gabinecie dentystycznym powinna odbyć się między 6 a 12 miesiącem życia. Wówczas lekarz pedodonta może ocenić stan jamy ustnej malucha. Na wizycie mówi jak dbać o dziąsła przed pojawieniem się zębów, udziela rodzicom odpowiednich porad dotyczących postępowania w czasie wyrzynania się zębów, szczególnie kiedy wyrzynanie jest utrudnione. Na takich wizytach pedodonta informuje opiekunów, jak poprawnie układać dziecko w łóżeczku, aby nie nabyło wad zgryzu, jak układać do karmienia piersią oraz kiedy najlepiej przejść do karmienia łyżeczką. Wizyty u dentysty w późniejszych etapach życia wyglądają następująco:

12-18 miesiąc życia – kontrolujemy wyrzynanie się zębów pod okiem stomatologa (zalecana wizyta co 3-6 miesięcy).

Lekarz powinien:

- Wyjaśnić zasady prawidłowego żywienia,
- Przeprowadzić kontrolę jamy ustnej pod kątem próchnicy,
- Zastosować profilaktykę fluorową (kwalifikacja indywidualna),
- Zbadać malucha pod kątem pojawiających się parafunkcji, takich jak nagryzanie języka, zaciskanie zębów i ssanie smoczków, od których odejść powinno się jak najwcześniej, gdyż mogą przyczyniać się do powstawania wad zgryzu, a także seplenia.

18 miesiąc – 3 rok życia dziecka – to ostatni etap wyrzynania się zębów mlecznych (zalecana wizyta co 3-6 miesięcy).

Lekarz powinien:

- Skontrolować ilość, kształt i barwę zębów,
- Zbadać pod kątem ewentualnych wad zgryzu,
- Poinstruować rodziców, co zrobić w przypadku urazu zębów u dzieci,
- Omówić dietę dla dziecka.

3-7 rok życia – to okres występowania największego zagrożenia próchnicą (zalecana wizyta co 3 miesiące).

Lekarz powinien:

- Omówić techniki szczotkowania zębów, stosowania odpowiednich past, płynów,
- Skonsultować pod kątem wad zgryzu i dobrać odpowiednie ćwiczenia, które zadają o prawidłowy rozwój szczęki i żuchwy,
- Wyeliminować ewentualne ubytki próchnicowe. Zalakować lub zalakierować zęby.

Wiek szkolny, powyżej 7 lat – dziecko powinno samo dbać o higienę jamy ustnej pod kontrolą rodziców (zalecana wizyta co 3 – 6 miesięcy).

Lekarz powinien:

- Ocenić proces wyrzynania się zębów,
- Prowadzić profilaktykę fluorkową i ortodontyczną,
- Leczyć, jeśli występują zęby zaatakowane próchnicą,
- Konsultować pod kątem wad zgryzu i ewentualnego zastosowania aparatu ortodontycznego.

Pierwsze leczenie ząbków, jak przygotować dziecko?

Od pierwszego spotkania warto przyzwyczajać dziecko, że wizyta u stomatologa jest czymś przyjemnym. Wykształcenie u naszej pociechy pozytywnego nastawienia do wizyt stomatologicznych, zdecydowanie „ułatwi” nam współpracę w przyszłości. Dziecko może otrzymać od nas nagrodę po wizycie – pamiętajmy jednak, że za tym powinna iść jakaś obietnica ze strony malucha np. dokładne mycie zębów. Sprawdzamy to na najbliższym spotkaniu. Dobrym sposobem na tworzenie pozytywnych skojarzeń z leczeniem zębów jest zabawa w dentystę. Możemy pozwolić dziecku wcielić się w lekarza, a w roli pacjentów obsadzić maskotki, inne zabawki, a nawet... nas samych.

Jaki jest przebieg pierwszej wizyty?

Pierwsza wizyta w gabinecie pedodonta zaczyna się od przeprowadzenia dokładnego wywiadu z rodzicem. Zwracamy przy tym między innymi uwagę na wszystkie choroby, z którymi zmagają się maluch. Ważne jest, żeby rodzic poinformował stomatologa o występowaniu np. chorób przewlekłych, wadach serca, wadach rozwojowych, ale także o przyjmowanych na stałe lub tylko obecnie lekach. Na tej podstawie, lekarz pedodonta może ocenić obecny stan zdrowia dziecka, dentysta pyta również o przebieg ciąży matki. Nie wszyscy o tym wiedzą, ale to właśnie w życiu płodowym zaczynają się mineralizować korony zębów, a choroby przebyte w tym czasie przez matkę, przyjmowanie przez nią niektórych leków ma wpływ na prawidłowy rozwój zębów dziecka. Właśnie dlatego tak ważne w czasie ciąży jest prawidłowe odżywianie, systematyczne leczenie zębów, unikanie infekcji ogólnoustrojowych. Podczas wywiadu lekarz powinien uzyskać od rodziców informacje dotyczące:

- czasu wyrzynania się zębów mlecznych i stałych,
- okoliczności wcześniejszej utraty zębów (jeśli coś takiego miało miejsce),
- regularności mycia zębów,
- przeprowadzanych w ostatnim czasie zabiegów - np. zabiegi fluoryzacyjne,
- diety dziecka (ze szczególnym uwzględnieniem ilości i częstotliwości spożywania słodczy, karmienie piersią lub butelką z mlekiem w nocy, a także o stosowanie przekąsek pomiędzy posiłkami).

Po zebraniu pełnego wywiadu odbywa się tak zwana wizyta adaptacyjna. Często dopiero po niej przystępujemy do badania przedmiotowego, czyli badania zewnątrz i wewnątrzustnego, szczególnie u mniejszych i zaleknionych dzieci.

Czym jest wizyta adaptacyjna i jak wygląda?

Pierwsza wizyta w gabinecie dentystycznym (tak zwana wizyta adaptacyjna), ma na celu pokazać dziecku, że dentysty nie trzeba się bać. Lekarz stara się zainteresować dziecko sprzętem medycznym, pokazuje mu wyposażenie gabinetu, używa bardzo łagodnego słownictwa dostosowanego do dzieci. Wszystko po to, aby w świadomości małego pacjenta budować pozytywne skojarzenia z dentystą.

Czym się różni wizyta adaptacyjna od standardowej?

Wizyta adaptacyjna to pierwsza wizyta, na którą mały pacjent przychodzi z rodzicem. Jak sama nazwa wskazuje staramy się zaadaptować malucha do nowej sytuacji. Warto wiedzieć, że podczas takiej wizyty, nie wykonujemy żadnych czynności związanych z leczeniem zębów. Czasami możliwe jest zrobienie przeglądu czy drobnych działań związanych z profilaktyką. Dzięki wizycie adaptacyjnej, dziecko poznaje lekarzy i sprzęt, którym będzie się posługiwał pedodonta. Ponadto, ważne jest zachęcenie malucha do kolejnych wizyt i budowanie pozytywnych skojarzeń z gabinetem stomatologicznym. W tym celu często proponujemy najmłodszym pacjentom wiele atrakcji – np. jazdę na fotelu stomatologicznym czy opowiadanie bajek związanych ze stomatologią. Na końcu dziecko dostaje prezent za bycie dzielnym pacjentem. Natomiast wizyta standardowa zawsze zaczyna się od dokładnego wywiadu. Następnie przystępujemy do leczenia zębów, czyli skupiamy się już na zasadniczym rozwiązaniu danego problemu – wykonaniu np. zabiegu higienizacji czy wypełnieniu ubytku.

Jak wygląda obecność rodzica w gabinecie?

W mojej opinii wsparcie rodzica w gabinecie jest potrzebne. Stomatolog często wykorzystuje jego obecność pokazując i analizując stan jamy ustnej dziecka, uczy jak sobie radzić z różnymi problemami stomatologicznymi, w razie potrzeby zleca badania u innego specjalisty. Co ważne rodzic powinien zrozumieć, że jest współodpowiedzialny za to czy leczenie zakończy się sukcesem. Zawsze powtarzam na pierwszym spotkaniu z rodzicami – kwestia świadomości rodzica i wdrożenie w życie zaleceń lekarza to połowa sukcesu. Wizyta u pedodonta trwa około 40 minut, pozostała praca powinna być wykonywana w domu. Podstawą jest konsekwentne pilnowanie higieny jamy ustnej dziecka, systematyczne wdrażanie poleceń lekarza i regularne wizyty kontrolne. Niestety zdarza się, że rodzic chce być z dzieckiem w gabinecie, ale sam często odczuwa lęk przed gabinetem dentystycznym, nierzadko przenosząc swoje emocje na dzieci. Zdarza się, że na wizytach adaptacyjnych adaptujemy nie tylko dzieci, ale również rodziców, informując ich jakich błędów powinni się wystrzegać i jak przygotować swoją pociechę do kolejnych spotkań. Obecność rodzica w gabinecie niesie ze sobą wiele korzyści, np. daje mu pełną wiedzę na temat tego jak będą przebiegać następne wizyty, na co powinien zwracać uwagę, czego pilnować w domu. Wtedy możemy być pewni, że maluch nam zaufa i będzie współpracował.

Jeśli rodzic zostaje przed gabinetem, często jego lęk wewnętrzny rośnie – gdy opiekun nie wie co się dzieje z jego dzieckiem, jak się czuje w danej chwili i jak znosi wizytę – może mu być trudniej w pełni zaangażować się w proces leczenia.

Do którego wieku dziecka rodzic powinien być obecny w gabinecie?

W czasie zabiegów wykonywanych u mniejszych dzieci, opiekun prawny lub osoba przez niego upoważniona, powinien być zawsze obecny na wizycie. W momencie ukończenia przez dziecko 16. roku życia wymagane są dwie zgody na leczenie – od rodzica i od pacjenta. W takim przypadku mówimy o współdecydowaniu (choć obecność opiekuna jest również wymagana). W chwili ukończenia 18 lat, pacjent jest już dorosły i sam decyduje o sobie. Trudno jest jednoznacznie określić górą granicę wieku, do którego rodzic powinien być obecny w gabinecie. Zazwyczaj pedodonta rozpatruje każdy przypadek bardzo indywidualnie. Jednak pewne jest, że rodzic jest współodpowiedzialny za dziecko i powinien być świadomy, że jego zaangażowanie przekłada się na wspólny sukces leczniczy.

Jakie są usługi stomatologiczne dedykowane dzieciom? (lakierowanie, lakowanie, fluoryzacja)

Nawet, jeżeli wykształcimy u naszych dzieci nawyk mycia zębów już od pojawienia się pierwszego mleczaka, wciąż potrzebne będą wizyty i zabiegi profilaktyczne, aby najmłodszych uchronić przed problemami ze zdrowiem zębów – m.in. wystąpieniem próchnicy. Zabiegi stomatologiczne stosowane u dzieci to głównie lakierowanie, lakowanie oraz fluoryzacja.

- Lakowanie to pokrywanie bruzd zębów trzonowych substancją, która zapobiega retencji pokarmu (zatrzymywanie np. resztek pokarmu w bruzdach zębowych). Lak zawiera fluor który impregnuje powierzchnię chroniąc przed próchnicą.
- Lakierowanie to pokrywanie wszystkich zębów specjalnym lakierem, w celu ich wzmocnienia głównym składnikiem jest również fluor w dużym stężeniu.
- Fluoryzacja – to podobna forma profilaktyki przeciwpróchnicowej. Polega na nałożeniu na zęby fluoru w postaci żelu lub zastosowaniu pianki fluorowej na specjalnych do tego przystosowanych łyżkach.

We wszystkich przypadkach fluor wbudowuje się w mikropryzmaty szkliwa, jest rodzajem „reparatora”, który wzmacnia zęby mleczne i stałe oraz zapewnia im dodatkową ochronę przed szkodliwym działaniem czynników zewnętrznych.

Jak często powinny odbywać się kontrolne u dzieci?

Częstotliwość wizyt kontrolnych u stomatologa jest uzależniona od wieku dziecka. Wizyty takie nie powinny odbywać się rzadziej niż co 6 miesięcy. A dodatkowo, w mojej opinii u dzieci zagrożonych próchnicą należy odwiedzać gabinet dentystyczny do 3 miesiące. W okolicy 3 roku życia, mały pacjent jest najbardziej narażony na próchnicę, która zazwyczaj zaczyna się od niewinnej plamki w jasnym kolorze, czego często rodzice nie są w stanie zauważyć „gołym okiem”, a może w tym pomóc doświadczony lekarz pedodonta.

Ile kosztuje pierwsza wizyta u dentysty?

Standardowa wizyta kosztuje od 55 do 100zł.

Złote porady dla rodziców

1. Pamiętajmy, że małemu dziecku rodzic powinien myć zęby, a w przypadku większych dzieci - pilnować czy zęby zostały dokładnie umyte. Pomaga to zapobiec pojawieniu się nowych ubytków, uczy dzieci konsekwencji.

2. Rodzic nigdy nie powinien straszyć dziecka wizytą u dentystą. Nawet jeśli wynika to z jego osobistych obaw – nie wolno przenosić swojego lęku na pociechy.
3. Jako rodzice, przed wizytą bądźmy przygotowani na pytania stomatologa – może zapytać np. o dietę dziecka, ostatnio przebyte choroby czy nawyki higieniczne.
4. Pamiętajmy – wizyty w gabinecie stomatologa powinny odbywać się regularnie. W zależności od wieku co 3 lub 6 miesięcy. Czekanie aż dziecku zacznie coś dolegać nie jest dobrą strategią.
5. Szukając dla swojej pociechy stomatologa, zwróćmy uwagę czy wybrany specjalista jest pedodontą. Taka osoba świetnie „dogaduje” się z dziećmi i wie jak je zachęcać do i współpracy. Ważna jest pierwsza wizyta i adaptacja do dalszych spotkań.